

به مناسبت شهادت امام صادق(ع)

شناخت مختصری از زندگانی امام صادق(ع)

امام صادق (ع) جعفر بن محمد بن علی بن الحسین بن علی بن ابی طالب علیهم السلام، ششمین امام شیعیان، و پنجمین امام از نسل امیر المؤمنین (ع) کنیه او ابو عبد الله و لقب مشهورش «صادق» است.

امام صادق (ع) لقبهای دیگری نیز دارد، از آن جمله صابر، طاهر، فاضل و... اما چون فقیهان و محدثان معاصر او که شیعه وی هم نبوده اند، حضرتش را به درستی حدیث و راستگویی در نقل روایت بدین لقب ستوده اند، لقب صادق شهرت یافته است و گرنه امامی را که منصوب از طرف خدا و منصوص از جانب امامان پیش از اوست، راستگو گفتن آفتاب را به روشن وصف کردن است. که:

مدح تعریف است و تخریق حجاب فارغ است از شرح و تعریف آفتاب مدح خورشید مدح خود است که دو چشم روشن و نامرمد است. (۱)

ابن حجر عسقلانی او را چنین وصف می کند: الهاشمی العلوی، ابو عبد الله المدنی الصادق (۲) و هم او نویسد ابن حبان گوید در فقه و علم و فضیلت از سادات اهل بیت بود. (۳)

ولادت او ماه ربیع الاول سال هشتاد و سوم از هجرت رسول خدا (ع) ، و در هفدهم آن ماه بوده است. ولی بعض مورخان و تذکره نویسان ولادت حضرتش را در سال هشتادم از هجرت نوشته اند (۴) و در ماه شوال سال صد و چهل و هشت هجری به دیدار پروردگار شتافت. (۵) مدت زندگانی او شصت و پنج سال بوده است. (۶)

ابن قتیبه نویسد: جعفر بن محمد، کنیه او ابو عبد الله است و جعفریه بدو منسوب اند به سال یکصد و چهل و شش در مدینه درگذشت. (۷)

از آغاز ولادت تا هنگام رحلت این امام بزرگوار، ده تن از امویان به نامهای: عبد الملک پسر مروان، ولید پسر عبد الملک (ولید اول)، سلیمان پسر عبد الملک، عمر پسر عبد العزیز، یزید پسر عبد الملک (یزید دوم)، هشام پسر عبد الملک، ولید پسر یزید (ولید دوم)، یزید پسر ولید (یزید سوم)، ابراهیم پسر ولید و مروان پسر محمد، و دو تن از عباسیان ابو العباس، عبد الله پسر محمد معروف به سفاح و ابو جعفر پسر محمد معروف به منصور بر حوزه اسلامی حکومت داشته اند. آغاز امامت امام صادق (ع) با حکومت هشام پسر عبد الملک و پایان آن، با دوازدهمین سال از حکومت ابو جعفر منصور (المنصور بالله) مشهور به دوانیقی مصادف بوده است. مدفن آن امام بزرگوار قبرستان بقیع است، آنجا که پدر و جد او به خاک سپرده شده اند.

نام مادر او فاطمه یا قریبه دختر قاسم بن محمد بن ابی بکر است و ام فروه کنیت داشته است.

مادر ام فروه اسماء دختر عبد الرحمان بن ابی بکر است.

امام صادق در باره مادرش فرموده است: مادرم مؤمن، متقی و نیکوکار بود و خدا نیکوکاران را دوست می دارد. (۸)

کلینی به اسناد خود از عبد الاعلی آورده است: ام فروه را دیدم متنکروار گرد کعبه طواف می کرد و حجر الاسود را به دست چپ سود. مردی از طواف کنندگان بدو گفت: در سنت خطا کردی. ام فروه پاسخ داد ما از دانش تو بی نیازیم (۹) و از این پاسخ می توان آشنایی او را به مسائل فقهی دریافت.

چنان که مشهور است فرزندان آن حضرت ده تن بوده اند، هفت پسر به نامهای اسماعیل، عبد الله، موسی، اسحاق، محمد، عباس و علی و سه دختر به نامهای ام فروه، اسماء و فاطمه.

پی نوشت ها:

۱. مثنوی، دفتر پنجم، بیت ۹-۸.

۲. تهذیب التهذیب، ج ۲، ص ۱۰۳.

۳. همان، ص ۱۰۴.

۴. کشف الغمه، ج ۲، ص ۱۵۵.

۵. کشف الغمه، ج ۲، ص ۱۶۶.

۶. ارشاد، ج ۲، ص ۱۷۴.

۷. المعارف، ص ۲۱۵.

۸. اصول کافی، ج ۱، ص ۴۷۲.

۹. فروع کافی، ج ۴، ص ۴۲۸ کتاب حج.

زندگانی امام صادق (ع)، سید جعفر شهیدی